

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 25 Decembrie 1909.****Numărul 50****Scoală agronomică.****II.**

Ignoti nulla cupido. Cel ce nu a fost conștiu de însemnătatea studiului economiei, acela nici nu a putut se aiba nici o tragere de inimă față de acela.

Așa s'a întâmplat apoi, că atunci când de sus, dela minister, sau dela consistoare, sau dela comunități, a mers stricta poruncă, că toate comunele se designeze un loc în sat sau în apropierea satului, care se fie grădina de pomărit, dispoziția aceasta a stârnit un nevinovat suris pe buzele învățătorilor, cari vedeau în aceasta o formalitate — ut aliquid fecisse videatur. Și așa a și rămas. S'au designat, pe unde s'au designat, grădini de pomărit, s'au închis cu gard și cu palanturi și apoi așa au rămas. S'au designat pe alocurea din partea bisericilor noastre, iară locuri pentru grădina de pomărit și s'au putut convinge domnii inspectori arhidiecezani și diecezani, că în acestea locuri cuta era la o înălțime înspăimântătoare și de aci încolo — nimic. Așa însă nu mai poate merge.

Astăzi sătenii nu se mai pot pune sub raportul acela de avere, sub care erau înainte de aceasta cu 30—40 de ani. Că din hotarele întinse, mari, din belșugul de pământ a anilor aceia astăzi s'a ales nimica. Că în acelaș hotar s'au format noua moșii mari și pământul, ce eră tot al satenilor în urma comasărilor a ajuns în multe locuri a fi numai jumătate sau chiar și mai puțin de jumătate, căci în restul hotarului au intrat noi proprietari, cari și-au făcut moșile lor tot din hotarul sătenilor. Urmarea a fost, că din comasare sătenii și noii proprietari mari s'au separat total unii de alții, că pământul acestora a devenit pentru săteni inaccesibil, iar ce le-a rămas lor a fost insuficient pentru a putea hrăni pe toți și astfel s'a ridicat prețul pământului enorm. Banii ce se dau astăzi pentru pământ, aproape nu mai sunt în nici o proporție cu valoarea aceluia. Și cu toate acestea lăcomia de a cumpără moșie, de a cumpără pământ e pretutindinea mare. Generația aceasta nouă par'că lucră cu indoita râvnă de a răscumpără, ce a risipit înaintașii ei cu mintea

ușoară. Banii ce vin din România, din Germania, din America, bani câștigați cu lucrul mânilor aproape toți în cumpărări de pământ merg. Pe aici și colo cetim chiar cum se asociază sătenii și cumpără câte o moșie mare și o parcelează¹⁾, tot semne, că se lucră cu puteri nouă pentru a cuprinde din nou terenul de mai înainte.

Aceasta este situația satelor, a sătenilor noștri. Pe deoparte hotarul mic, jumătate ca și cum a fost sub generația, ce apune, prețul aceluia acum e însă enorm; pe de altă parte râvna de a cumpără cu orice preț, de a rescumpără tot ce s'a risipit mai înainte. În împrejurările acestei oare nu e un lucru tare natural, — dacă mai este în noi și numai un pic de dragoste pentru înaintarea și bunăstarea sătenilor noștri — ca și noi să-i dăm mână de ajutor pecăt numai putem? Oare nu e o datorință a noastră, ca noi, să-i dăm mijloacele acelea în mână, cu care el lucrând să nu sucumbe sub povara ce să lasă pe umerii lui

¹⁾ Despre multele primejdii împreunate cu astfel de cumpărări vom vorbi cu o altă ocaziune.

FOIȚĂ.**Adevărat să fie.**

Se serie, că un inginer de năi din California, cu numele *Lowe*, a construit un reflector cu lumină electrică, ce aruncă razele la depărtare de sute de kilometri. Razele acestea au atâtă putere de lumină, în cât la 60 kilometri omul poate ceti fără încordare literile de tipar obișnuite, iar la 240 kilometri în noapte cât de întunecoasă se pot deosebi singuraticile obiecte de pe o naie.

Dacă știrea aceasta americană e adevărată, mintea omenească a mai făcut un paș înainte, paș de mare însemnătate pentru navigațiune, pentru apărarea țărmurilor în cazul unui rebel de mare, și pentru zeci de alte interese mari, ce le avem.

Lowe și-a așezat reflectorul la înălțime de 3500 metri deasupra mării, pe un munte, ca razele să nu fie oprite în cale de bulbucătura pământului sau a apei, pe deasupra

căreia au să treacă. Bulbucătura aceasta ne restrânge vederea jur împrejur, ca într'un cerc de fier, cerc destul de strimt, cerc numit și orizont. Ce-i orizontul? Cercul, unde pare că se împreună cerul cu pământul.

Dacă stăm în mijlocul unei câmpii întinse, a unui șes neîntrerupt de dealuri, cerul ni-se pare că e învâlișul unei emisfere a unui glob tăiat în jumătate, ce cu marginile sale se razimă, se sprijinește pe pământ. Cercul, ce pare, că formează cerul cu pământul, e marginea vederii noastre, e orizontul. Centrul acestui cerc îl formăm noi, totdeauna noi. Mișcarea noastră, schimbarea locului, ce l-am avut, are de urmare schimbarea cercului vederii noastre. Dacă mai suntem vreodată, dacă mai suntem în ceva stăpâni deplini, asupra orizontului suntem, putem zice, că suntem. Orizontul trebuie să țină seamă de cea mai mică mișcare, de cea mai neînsemnată schimbare de loc, și totdeauna așa trebuie să se potrivească, în cât să rămână la depărtare pe o formă, în toate părțile pe o formă dela noi. De aci se vede, că fiecare

lși are orizontul său, asupra căruia are putere nețărmurită, putere de stăpân nestăpânit de nici o lege.

Orizontul e strimt. Până la marginea lui abia sunt câțiva kilometri. Și dacă lumina nu s'ar restrânge în aer, ar fi încă și mai strimt. Micimea lui numai în largul mării, și într'un șes întins și fără dealuri se poate vedea, se poate judeca destul de bine. Și pe cât e de mărginit în laturi, pe atât e de restrins și în sus, căci noi suntem în mijlocul unei emisfere cu învâliș de aer. Da, bolta noastră cerească e de aer, și se schimbă după locul, ce îl ocupăm, după poziția, ce o luăm.

Orizontul nostru, bolta noastră cerească sunt atât de mărginite, dar spre norocul nostru putem vedea și obiecte mai depărtate, și corpuri aflătoare în afară. În sus vedem soarele, stelele și luna, în laturi dealuri și turnuri înalte. Turnuri ca turnuri, și dealuri ca dealuri, dar e un bine nespus, că razele soarelui aflător afară de bolta noastră cerească, pot să ajungă până la noi. Lumina

când pământul e puțin și și acela scump? Aici ar trebui să fim acuma luminători, adevărați învățători cari se strângem în jur de noi sătenii să le arătăm, să le spunem, să-i convingem, că astăzi și pe terenul economiei trebuie să lucreze cu alte mijloace. Să le explicăm, că trebuie să aducă în stare de productivitate tot petecul de pământ, ce-l au, că grădinile trebuie împodobite cu pomi roditori, că grădina de legumi să fie fala femeilor, și chiar coastele urâte, neproductive trebuie plantate cu acății. Și când le spunem lucrurile acestea îi ducem cu noi să le arătăm cum trebuie făcute toate acestea, cum trebuie împărțite, nu uităm apoi a supraveghea, că ce s'a făcut după cele spuse de noi. Astfel va aduce strădania noastră roadele ei și vom avea mângâierea de a vedea după un an doi, din o comună, unde oamenii și din pământul puțin ce-l aveau și din acela nu cultivau jumătate din nepricepere, vom avea o comună unde se mișcă tot ca un furnicar, fiecare lucrând cu pricepere, cu trageră de inimă și cu — spor.

Dacă am făcut cândva păcate cu studiul economiei acuma e timpul să le expiem. Dacă am negles și nu am băgat în seamă o chestie așa de importantă pentru întreg poporul nostru dela sate, pentru chiar existența lui și a noastră, acum e timpul

suprem ca să înțelegem, că dela bunăstarea sătenilor nostri atâră existența noastră. Că până acuma am negles a ne ocupa cu deadinsul de chestia aceasta mare a poporului nostru mai eră de explicat poate, am trăit încă timpuri patriarhiale, în raporturile acelea vechi, bune și nefalsificate. Astăzi e însă altfel.

Deci altă atențiune domnilor studiului de economie în seminare. Nu în oara aceea înainte sau după amiază se vor forma adevărații apostoli ai satelor pe terenul acesta, ci afară în grădina de economie sub conducerea, priceperea, zelul și însuflețirea profesorilor de acest studiu. Și nu uitați, că spunând învățătura voastră elevilor, că ce trebuie și cum trebuie să facă toate, să le insuflați în inimă atâta dragoste, și atâta entusiasm pentru acest studiu, pentru această cauză a poporului nostru, câtă numai încapă într'un piept omenesc. Ca ei ieșind de aci să devină adevărați dascăli, cari cu făclia în mână se adună în jurul lor tot satul, să-l îndemne și învețe. E aceasta în interesul oamenilor, a comunei, a țării și e o muncă cu adevărat națională. Veți stârni astfel interesul tuturor oamenilor de bine pentru o astfel de muncă.

Dar aceasta nu e destul. **Ne trebuie o școală agronomică.**

O școală pentru băieții dela sate, cari ar veni pe un timp oare care să cerceteze aceasta școală și să învețe aci meșteșugul lucrării pământului. Auzim, că se discută ideea înființării unei școli agronomice, după cum au sașii de mult, ce ar fi a se ridica pe una din mosiile arhidiecezei în apropierea Blajului. Insemnătatea unei astfel de școli, pusă sub conducerea unor oameni luminați, ce ar avea nu numai cunoștințe vaste și experiențe agronomice mari, dar ar avea dragoste față de aceasta școală, care dragoste ar ști să o planteze și în elevi, ar fi aceeaș ce e însemnătatea școlii comerciale din Brașov pe terenul financiar economic. Că școala aceasta cât a contribuit, ca se înțelegem, ce înseamnă a strânge capitalul național în băncile noastre și a opera noi cu el, e indeobște cunoscut. Că școala agronomică cât ar contribui, că munca națională și roadele pământului să le valorăm noi pentru noi și prin noi s'ar vedea după câțiva ani. Cu cea mai vie bucurie salutăm ideea înființării unei astfel de școli. Și ne-ar plăcea dacă pilda Blajului ar pătrunde și pe airea, pe unde se așteaptă. Cel ce vrea să trăiască trebuie să-și creieze însuș condițiile de viață. Și poporul nostru vrea să trăiască.

lunei încă ne prinde bine, mulțimea de stele e priveliște fermecătoare, dar lumina soarelui și căldura venită cu ea, sunt neprețuite.

În copilărie poate veți fi învățat, că soarele, stelele și luna se află pe bolta cerească, aci cetiți, că sunt în afară de ea. Care-i adevărul? Cum ați învățat în copilărie, ori cum e scris în șirele acestea, ori poate nici una nici alta? Judece fiecare din cele cuprinse în șirele ce vor urma.

Ași zice să vă închipuiți, că vă aflați în lăuntrul unei ape afunde, spre ex. în largul mării, unde apa e adâncă de câțiva kilometri, dar apa e înădușitoare, și parecă și închipuirea încă se îngrozește să se adâncească în ea. Mai bine veniți dară într'o negură deasă de iarnă, într'o bură groasă, cum i-se zice la noi. Bura și dacă e rece și neplăcută, înădușitoare totuș nu e. Închipuiți-vă, că e noapte și bura e groasă, și sunteți în mijlocul unei piețe mari, în apropierea unui felinar. Lumina gălbuie a felinarului aruncă raze jur împrejur și razele respiră întunerecul din jur, dar întunerecul se retrage numai până la un loc și acolo stă întăpenit cu îndărătnicie. Dacă lumina nu e împedecată în nici o parte, prin măsurare se poate afla, că întunerecul în toate părțile începe la tot atâta pași. Și nu numai în laturi ci așa e chiar și în sus, în cât în jurul felinarului și în jurul nostru se formează o emisferă un fel de boltă cerească mai mică. Emisfera e cu atât mai mare, cu

cât bura e mai subțire și lumina mai puternică, mai intensivă. Dacă ne vom așeza lângă alt felinar, vom vedea altă emisferă, altă boltă cerească de bură. În lăuntrul fiecărei bolte cerești de acestea e bură luminată, în afară bură întunecoasă, nestrăbătută de lumină. Păreții unei bolte de acestea sunt păreți închipuiți. Cercul, unde bolta aceasta închipuită se întâlnește cu pământul, e orizontul.

Cam tot așa e și în aerul senin, dar aerul e mai străvezii decât bura și lumina zilei mai puternică decât lumina unui felinar. Dar precum acolo așa și aicea bolta e numai închipuită, bolta cu păreți de aer. Mai e și deosebirea, că la bură lumina eră în lăuntrul boltei, aci e în afară. Asămănarea atunci ar fi deplină, dacă lumina și acolo ar veni din afară, dar în locul felinarului ar fi un reflector, care să prindă razele și să le reflecteze jur împrejur cum le aruncă felinarul

Dacă ar fi așa, atunci în bolta de bură s'ar face o căscătură din partea, de unde vine lumina spre reflector. Într'acolo s'ar vedea și izvorul de lumină și celelalte obiecte luminate de ea, dacă razele reflectate de ele ar ajunge la noi la felinar. De aci se explică faptul, că luna numai atunci se vede, când razele de soare căzute pe ea se reflectează spre noi, spre pământ. Înainte de lună nouă luna se află între soare și pământ și capătă și raze de soare din destul, dar razele le reflectează în altă parte.

E un deosebit noroc, că aerul e mai străvăzător decât sticla, mai străvăzător decât apa, poate mai străvăzător decât ori-ce alt corp. Așa se face, că aerul ne dă o boltă cerească și un orizont de câțiva kilometri. Ba fiind atât de rar și străvăzător ne permite să vedem și corpuri mai depărtate decât păreții boltei, dacă pot să ne vină raze de lumină destul de intensivă. Pre calea aceasta vedem luna și stelele deși sunt cu mult mai depărtate decât păreții boltei noastre cerești.

Afară de cele zise despre bolta cerească la vederea corpurilor de pe pământ trebuie să mai ținem samă și de forma bulbucată, forma sferică a suprafeții pământului. Corpurile ce sunt dincolo de orizont numai așa le vom vedea, dacă sunt destul de înalte și ne trimit raze de lumină destul de intensivă. Astfel oricât de puternic ar fi reflectorul lui Lowe, mai bine zis lumina electrică aplicată la reflector, razele ei nu ar putea ajunge la depărtare de 60 ori chiar la 240 kilometri, dacă nu ar pleca dela o înălțime destul de mare. Trei milioane de lumini normale (o lumină normală are cam atâta putere ca o lumină de stearin Nr. 6) e putere foarte mare, dar ce folos i-s-ar putea lua decât bulbucătura pământului ori a apei, la câțiva kilometri i-s'ar pune în cale. Dacă lui Lowe i-a succes să ajungă până la trei milioane de lumini normale și până la 240 kilometri, cu timpul vom a

REVISTE.

Sindicatul presei române. Adorând la hotărârea luată la Arad de-a se înființa un sindicat al presei române și gazetarii români, cari n-au putut fi de față la consfătuire, — sindicatul presei române se consideră înființat.

Au fost admiși ca membrii activi: Sever Bocu, Lucian Bolcaș, Dr. Valer Braniste, Victor Braniste, Aurel Ciato, Dr. Sever Dan, Aurel C. Domșa, Mihail Gaspar, Octavian Goga, Silvestru Moldovan, Ioan M. Montani, Ioan Moța, Vasile C. Osvada, Teodor Păcățian, Ghiță Pop, Iosif Schiopul, Dr. Dionizie Stoica, Gheorghe Stoica.

Constituirea sindicatului: Președinte: Octavian Goga; vico-președinte: Sever Bocu; secretar: Iosif Schiopul. Membrii în comitet: Lucian Bolcaș, Dr. Valer Braniste, Dr. Sever Dan, Silvestru Moldovan, Ioan Montani, Ghiță Pop, Dr. Dionizie Stoica.

Comitetul a fost însărcinat cu alcătuirea statutelor, cari, după aprobarea lor din partea membrilor sindicatului, vor fi înaintate ministerului de interne pentru a fi aprobate.

„Tribuna“ în nrul de Marți, ocupându-se într-un prim articol de această instituție folositoare, scrie, că importanța sindicatului rezidă în regularea situației gazetarului român atât în partea materială, cât și în cea morală și apoi continuă: „Nu mai era de demnitatea poporului nostru să răsplătească cu un total indiferentism și cu o lipsă chiar de considerație, pe cei-ce în lupta națională sunt mai expuși și fără îndoială aduc cele mai însemnate servicii.“

„Tribuna“ sfârșește acest bine scris articol cu adausul, că în scurtă vreme se vor începe în scrierile de membrii fondatori, ajutători etc. se vor aduna contribuții, aștrânge fondul, care va începe cu 5000 cor. adunate de „Gazeta“ și „Tribuna.“

Belgia. Regele Leopold după grele suferințe a murit la 17 crt. în vrâsta de 75 ani. S'a născut la an. 1835, s'a suit pe tron cu titlul de Leopold II. la 1865, la 1873 s'a căsătorit cu fca palatinului Iosif al Ungariei. A avut 4 copii, 1 fiu mort la etatea de 10 ani și 3 fete, între acestea și Ștefania, soția fostului moștenitor de tron al nostru, Rudolf. Regele Leopold era un om inteligent, iubitor de artă, dar de o moralitate șubredă. Noul rege e prințul Albert ducele de Flandra, nepotul regelui Carol al României.

România. Un atentat mișelesc a fost săvârșit Marți contra Ministrului prezident Ionel Brătianu. Un anumit Stoenescu, fost impiecat la căile ferate, a așteptat pe ministru la locuința sa și pe când se întorcea dela Senat a descărcat contra lui doue focuri de revolver rânindu-l. Medicii chemați au scos gloanțele și au declarat, că starea pacientului deocamdată nu e îngrijitoare. Pretutindinea știrea aceasta a produs cea mai mare indignare. Se crede, că atentatul e pus la cale de socialiști; poliția are indicii chiar, că atentatul s'a pus la cale în Ruscuiuc și că stă în legătură cu

espulsarea drului Rakovsky, un șef de al socialiștilor. De asemenea s'a descoperit, că atentatorul e bulgar și se cheamă Gelea Stoianovici. Ultimele buletine vestesc, că starea ministrului e îndestulitoare.

Calendar pe 1910.

Incepem după bătrânețe:

1. *Amicul Poporului*, ce apare în editura W. Krafft din Sibiu e în al 50 an al vrâstei e redactat de I. Popovici și costă 70 bani. Intemeiat la 1860 de regretatul *Visarion Roman* s'a susținut în continuu printre cele mai bune calendare atât prin redactarea îngrijită, cât și prin execuția tehnică. Calendarul pe 1910 are în frunte portretul lui V. Roman și pagina titulară a primului calendar, tipărit, se înțeiege cu cirile. Partea calendaristică e cea obicinuită. Partea literară începe cu o frumoasă dedicație în poezie, scrisă de Ermil Borcia, hazliul redactor al „Posnașului.“ Insemnăm din partea aceasta încă o poezie „Răsplata“ de I. Borcia. „Răsăritul“, idilă de M. Cunțan și un fragment din activitatea de publicist a lui Visarion Roman. Urmează sfaturile unui preot cătră o femeie tineră, sfaturi igenice referitoare la locuință, vederi cerești și un articol mai lung asupra vieții de 50 ani ai „Amicului Poporului.“ Tot aci se publică și portretul decedatului W. Krafft, editorul calendarului, care de bună seamă are parte însemnată în dezvoltarea literaturii la noi și lățirea ei. Partea aceasta se termină cu cronica anului bogat ilustrată, după care urmează un Șematism statistic al Românilor din Ungaria și Transilvania, în ce privește viața bisericească, culturală și socială. Ar fi de dorit,

junge poate încă și mai departe. Întră America și Europa sunt cam 3000 kilometri. Un reflector cu putere de 1500 kilometri pe țărâmurul american și unul tot atât de puternic la noi în Europa ar lumina noaptea întinsul oceanului, calea atâtor năi mânate fără stămpăr.

În grabă abia așa putea spune, care din două e pedecă mai mare puterea de lumină ori înălțimea unde ar trebui așezați reflectorii de lipsă.

Discurs funebral

rostit la înmormântarea canonicului Dr. Aug. Bunea, de clericul A. Lupeanu.

Mă apropiu și eu, cu ochii umezi de negrăită durere, în numele smeriților urmași ai călugărașilor vlădică-i Aaron de pe vremuri, în numele societății lor de lectură, să spun o vorbă de rămas bun, la groapa înghețată a marelui nostru părinte, la groapa neuitatului nostru rector și povătuitor preafțelept Augustin Bunea.

De puțină vreme venise în mijlocul nostru — luminându-ne sufletele noastre tinere cu chipul său de arhanghel, cu fruntea sa lată și lucie și cu neasămănată bunătate din ochii săi expresivi — și ne-a robit la cea dintâi clipă, înălțându-ne, încât va rămâne pururea săpată în inimile noastre iragede icoana strălucitoare a marelui Bunea.

Știam de mai înainte, cu toții, noi tinereii Leviți ai neamului nostru din țara Ardealului, că trăim zile norocoase între zidurile sfinte ale școalelor Blajului, fiindcă simțeam planând, viu încă și plin de putere, duhul lui „Samuil cel mare dela Sadu“ și a vrednicilor săi tovarăși Șincai și Maior — și, mai mult, îl vedeam chiar întrupat acest duh în chipul venerabil, de senator roman, al preotului pururea cuprins, necurmat cu plugul în mijlocul largului său ogor de muncă, — și cea mai dreaptă mândrie de pe lume ne-a cuprins, când am văzut, că vine în mijlocul nostru, să fie pururea cu noi, bărbatul, la care vedeam, că biserica noastră și neamul românesc de pretutindeni, privește ca la cel mai ales stâlp al temeliei sale în aceste zile grele.

Dar, iată, un sfânt și nu ar putea coborî în cuvinte, nu ar putea prinde în curgerea strămtă a vorbei, durerea și jalea nemărginită, de care suntem cuprinși acum, când, cu fețele udate de lacrimi, petrecem la pragul ieșirii din lume pe acela, pe care avându-l așa de aproape, ni-l alesesem pildă vie, îndemn grăitor, pentru viața noastră de mai târziu! Ni-se duce acum, iată ni-se duce, preabunul nostru părinte, neasămănatul nostru povătuitor, ilustrul membru onorar al societății noastre de lectură, care poartă numele altui stâlp luminos al Blajului și neamului din zilele de demult, numele lui Inocențiu Clain, — se duce o figură epocală a culturii

și literaturii noastre, se mai desprinde o făclie de pe bolta sbuciumatei noastre vieți ca neam deosebit în această țară...

În fața acestui mare mormânt, pătruși de povăța și spiritul cuvintelor Domnului nostru Isus Hristos, ai cărui ostași ne gătim să fim, noi, totuși, nu ne lăsăm supuși de desnădejde ci, nutrind în suflete dacăra credinții, ne ridicăm inimile spre cer, de unde suntem convinși că ne privește acuma sufletul marelui defunct, și ne simțim mângăiați că ni-s'au adaus cu unul spiritele ocrotitoare din panteonul neamului nostru și, plecându-ne în fața hotărârii Ziditorului, simțim o mândrie pioasă, că nimbul de glorie al Blajului și al neamului s'a mai înmulțit c'un luceafăr, care va rămâne pururea aprins în amintirea poporului nostru dela Carpați și dela Dunărea bătrână. Și înainte de despărțire, cu sufletele pline de povețele ilustrului nostru părinte, făgăduim, noi foștii lui elevi, aici în fața marilor rămășițe, să fim ceea ce ne dorește el să devenim pentru neam și pentru biserică: ostași ne-înduplecați, chibzuitori și harnici, în șirele de luptă ale neamului nostru în potrița dușmanului care ne-ar vrea moartea și, în zilele de pace, plugari cuminiți și străduitori în ogorul limbii și culturii noastre românești!

Odihnească în pace!

ca toți cei ce observă greșeli să le remarca, spre a face ceva desăvârșit. Din partea noastră observăm, că la Blaj nu e însemnată Masa studenților, care există de câțiva ani, cu un capital de aproape 30 mii coroane.

2. *Calendarul Poporului*, anul XXV. editura tipografiei Meltzer. Deja pe fața primă se spune, că consemnarea târgurilor e fără greșală. Dacă vorba aceasta ar fi dreaptă, ar fi foarte bine, căci aceasta e cea mai căutată, dar în același timp cea mai grea rubrică în un Calendar. Și în acest calendar e o statistică a Românilor, mai amănunțită, dar în același timp mai greșită. (Directorul teologiei din Caransebeș, a pedagogiei din Orade. La Blaj e școală civilă „cu două clase superioare“ ș. a. În partea literară rău aranjată se publică „Domnița Ruxandra“ de Nic. Gane, poezii și povești din popor. Apoi portretele și schițele biografice a regelui Carol, Cogălnicean, Dr. Al. Mocioni, Cor. Bredicean, Dr. Aurel Mureșianu, Oct. Goga ș. a. Răvașul anului e amănunțit și bine îngrijit. Sfaturi economice se dau din prisosință. Prețul calendarului 40 fil.

3. *Calendarul Săteanului* tot din editura Krafft, apare în al 19 an și costă 30 fil. E o ediție tare prescurtată a Amicului poporului, pentru aceea e și așa ieftin.

4. *Poznașul*, apare în anul al XV. tot în editura Krafft, e un frumos calendar umoristic, redactat cu pricepere de dnul Ermil Borcia și ilustrat de Florian Murășian. Bucățile literari scrise în mare parte de dnul Borcia sî pline de haz și bună satiră. Are și acesta o cronică a anului cu desemnuri originale, în care se zeflemisesc cu mult spirit diversele evenimente mai importante dela noi sau cari stau în ceva atingere cu Români. Prețul 60 fil.

5. *Calendarul Minervei*, enul al XII e cel mai elegant, mai frumos și mai voluminos, cuprinzând bucăți literare inedite, splendide suplimente în colorii și o mulțime de alte ilustrații referitoare la evenimentele mai importante din anul trecut, pe lângă aceea reproducere după tablourile pictorilor români Verona și Luchian. Remarcăm suplimentele: familia regală, Castelul Peleş, familia princiară și arhiducele Franz Ferdinand hora dela Buftea cu prințul moștenitor al Germaniei ș. a. Apoi articoli de Slavici, Sandu Aldea, Goga, Sadoveanu, Anghel, Iosif, Lăpădatu ș. a. În special articoli referitori la vizitele prinților moștenitori ai Austriei și Germaniei sunt foarte bogat ilustrați. De asemenea „O excursie în Carpați“ deșteptând dragostea priveliștilor minunate din cuprinsul țării, are număroase ilustrații. Nu mai puțin sunt interesanți articoli referitori la progresele aviației, institutul geologic al României, muzeul de istoria naturală din București, Cometa Haley ș. a. Și de data aceasta „Minerva“ ocupă locul de frunte cu Calendarul său, care poate intra în fiecare casă românească. Costă 125 cor.

6. *Calendarul „Unirei“* apare în anul al XI și cuprinde Șematismul detaiat a întregii provincii bisericesti, a cărui lipsă s'a simțit, nepublicându-l anul trecut. Partea literară începe cu o pagină din noua Biblie, ce se pregătește acum sub îngrijirea can. Dr. Victor Szmigelski. Urmează o poezie religioasă de Ioan Ferent, apoi o povestire admirabilă de iubirea de patrie la Romani, o altă poezie de Dela Bistrița, o schiță biografică scurtă și o poezie de a decedatului coleg Tr. H. Pop, „Job“ de I. Ferent, O scenă hazlie din viața țărănească, câteva colinde și o traducere din Conan Doyle, scriitorul modern, atât de cetit pentru povestirile sale interesante din viața poliției engleze, Mariane versuri de Ave, Directorii institutelor de învățământ din Blaj cu potrote și apoi un articol economic. Sperăm, ca progresele ce acest calendar face an de an, să îndemne ales pe preoțimea noastră, ca să-l îmbrățișeze cu căldură, iar ca urmare a acestei încurajări, pe redactorii lui ca să-l îmbogățească an de an. Costă 50 bani.

7. *Calendarul Ligei culturale* e ultimul de care ne ocupăm, fiind cel mai tinăr E cel mai bun calendar de propagandă, ce avem. Are în frunte potretul Mitropolitului Șaguna și apoi tot articoli, cari au menirea să facă cunoscută activitatea ligei culturale sau se îndreptățească existența ei.

Publică dare de seamă de congresul dela Jași, procesul dnei Vlad, memoriul medicilor români și congresul de medicină dela Budapesta cu scrisoarea adresată dlui Dr. Toma Ionescu, scrisoarea dlui Dr. Babeș șcl. Urmează chestia catehizării în școlile populare și memoriul bisericilor românești adresate ministrului. Apoi lucrări mai mărunte de ale Ligei și ca parte informativă consemnarea membrilor ligei din celea 18 secții. Calendarul de peste 200 pag. costă 75 bani.

SPICUIRI.

Dr. Iuliu Maniu.

În „Adevărul“ din București, dându-se seamă despre serbările dela Arad, se scriu și următoarele șire:

„Am stat mult de vorbă cu deputatul Iuliu Maniu. Am mers cu el dela Arad la Budapesta — și în acest timp am putut pe indeletele să-l cunosc, să-l studiez.

„Tiner, elegant, de o elegantă femenină, simpatic, el te cucerește dela primele cuvinte. E omul superior, care impune, dar nu prin emfază ori vorbe mari, dar tocmai prin modestia și soliditatea sentimentelor și a cugetării sale. Mi-a expus în două cuvinte toată chestia românească, dacă i-aș publica vorbele, ar fi un interviu și nu i-am cerut voie pentru aceasta. Dela el însă am învățat cât zece volume groase nu m-ar fi luminat. U

om deplin, căci prin aceasta înțeleg înțelegința ale căreia fețe sunt toate luminate și în chip egal asupra tuturor chestiunilor dela ordinea zilei. Azi din fericire, nu poți fi bărbat politic fără ca să-ți dai seama de întreaga dezvoltare a omenirii. Unilateralii — și mai toți suntem astfel — totdeauna se vor poticni la rezolvirea reală a chestiunilor, căci azi totul este legat și nu poți dezlega o parte fără a te atinge de întregul tot. Maniu este din fericirii aceștia în care totul decurge limpede și armonios, o minte luminată în chip deosebit și care ca o excepțiune — posedă pe lângă răceala de cugetare a intelectualului și căldura neofitului, a apostolului, energie pe care nici n-o bănuiești când îți dai seama de eleganța și grația quasi-femenină a acestui adevărat român, copil al Blajului de pe câmpia căruia au răsărit zorile libertății“.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conferențiar agronomic al Asociațiunii se publică concurs în următoarele condițiuni:

I. Conferențiarul agronomic al Asociațiunii va avea să îndeplinească următoarele lucrări:

a) va avea să compună un program de activitate în înțelesul statutelor și în marginile mijloacelor de cari dispune Asociațiunea pentru îmbunătățirea economică a poporului românesc din patrie;

b) va trebui să țină în despărțiminte Asociațiunii cursuri și prelegeri din toate ramurile agriculturii, stărind mai ales pentru o îndrumare practică în ale economiei raționale;

c) va iniția și înființa, în comunele în cari ține prelegeri, însoțiri de tot felul, îndeosebi însoțiri de producțiune și valorizare, agenturi și biblioteci populare, împărțind totodată cărți între popor;

d) va avea să scrie prelegeri model și broșuri din domeniul agriculturii pentru biblioteca poporală a „Asociațiunii“;

e) va ocupa și postul de econom al „Asociațiunii“.

II. Retribuția agronomului va fi:

a) salar anual de K. 2000 — plătit anticipativ.

b) cu ocazia călătoriilor va primi o diurnă de K 6 și cheltuelile de drum (în tren bilet de cl. II).

c) pentru broșurile cari le va publica în „Biblioteca poporală a Asociațiunii“ va primi, conform condițiilor stabilite, K 40 de coală tipărită.

III. Cei ce vor să concureze la acest post au să înainteze Comitetului central al „Asociațiunii, Sibiu, (strada Șaguna) până la 31 Mai nou 1910, următoarele:

a) certificat de botez în limba română;

b) certificatul școlilor secundare agronomice pe cari le-au terminat.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra ofitei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri totdeauna pachetare originală de „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche“

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 35—35

c) certificatele despre praxa ce-au făcut-o.

d) eventualele lucrări pe cari le-au scris în domeniul agriculturii;

e) un memoriu în care să arete cum au de gând să lucreze în cadrele Asociațiunii conform condițiilor stabilite în partea I, punct a) b) și c) din acest concurs;

f) O prelegere economică model scrisă în limba și pe înțelesul poporului. Subiectul și-l poate alege fiecare concurent din ramura economică pe care o cunoaște mai bine.

Agronomul se va angaja provizor cu începere dela 1 Iulie 1910.

Sibiu, 9 Decembrie 1909.

I. St. Șulățiu m. p., Oct. C. Tăslăuan m. p.,
prezident. secretar.

Noutăți.

Din Arhidieceză: Petru Iacobescu paroh în Vereșmort, și Mateiu Luca, paroh în Illenbac, au fost trecuți în statul deficienței cu 1 Ianuar 1910.

Intru amintirea can. Dr. Bunea. Revista „Luceafărul” dela Sibiu a dedicat numărul ultim din acest an memoriei regretatului canonic Dr. Aug. Bunea, publicând doi articoli și trei ilustrații asupra nenității canonice.

La serata literară a „Reuniunii femeilor”, ținută duminică în 19 l. c. a citit dl. prof. Petru Suciul despre „Eroii cugețării noastre”, a perorat Minerva Coltor și a cântat la pian doamna Turica Negruțiu.

Aviz! La înmormântarea regretatului protopop al Bistriței Gerasim Domide, preoțimea tractuală din Vicariatul Rodnei, al cărui cap și conducător era să fie, și cea a tractului său propriu nu a depus cu bună știință pe mormântul lui; ci din partea multora s'a contemplat a se colecta acești bani spre un scop filantropic — potrivit cu bunătatea lui. Ce scop mai potrivit la bunătatea inimii sale ar fi decât societatea „Nascu” cu ținta de ajutorare a școlărilor buni, eminenți, dar săraci și lipsiți? Lipsind timpul fizic pentru colectare la înmormântare, sunt rugați frații preoți din ambele tracte pe această cale, a trimite fiecare prinosul său benevol de dragoste frățescă — fie acela ori-cât de modest — sau la adresa Oficiului vicarial, sau la adresa direcțiunii gimnaziale în Năsăud. Rebrisoara în 19 Decembrie 1909. Antoniu Precup, ad. int. al ofi. vic.

Direcțiunea din Cluj dela poșta și telegraf ne trimite spre publicare un aviz adresat publicului din prilejul circulațiunii mari de pachete, ce se espedează de obicei în preajma sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou. Publicul este făcut băgător de seamă să nu împacheteze bani, juvaere în acelaș pachet cu alte obiecte. Pentru împachetare să se folosească cutii de lemn, corfe împletite, pânză ordinară sau hârtie tare. Este mai ales de dorit, ca numele trimițătorului locuința sa împreună cu adresa primitorului să fie scrise legibil pe o hârtie separată așezată în interiorul pachetului, ca în caz când adresa de afară s'ar rupe ori nu s'ar putea citi, pachetul totuși să poată fi înmormântat după deschiderea lui făcută sub controlă.

Dela Societatea meseriașilor noștri. La fondul pentru clădirea unei case împreună cu hală de nănzare, au intrat următoarele contribuiri: venitul curat dela petrecerea din 21 Noemvrie cor. 90.; cu ocaziunea Sînodului din 23 Noemvrie; dela Nicolae Togan, protopop Sibiu, Ioan Bozac, preot, Sânbotelec; V. Salteleky, preot Bardos N. Galea sen. preot Hundorf, N. Galea iun. preot Inoc, Teofil Hossu, preot Milaș; N. Folea, preot Gyulaș; I. Zăban, preot Cașva, Alesandru Papiu, protop. Iernot; I. Montani protop. Zlatna; Filip Pop, preot Băia; I. Popa preot Chirilău; Șara I. preot Vurpăr; Bas. Suciul, preot Căpușul de câmpie; Vas. Pop, preot Almaș; Ioan Andrei protop Ciachigărbou; Moldovan Matei, preot Agriș; Moldovan Ioan, v.-prot. Ciunga; G. Simu, protop. Ibașfalău; Gavril Pop, prot. Măhaci; Laurențiu Pascu protop. Sânmărtin; Ieronim Dănilă, preot Budatele; Moldovan I. prot. Mediaș; A. Truța, preot Ciuci; N. Piroșca, Bözöd-ujfalu; I. Nistor, preot Buziaș; I. Câmpian prot. Giurgeu; Ștefan Lita, preot Lunca; I. Mariș, preot Sind; I. Agărbicean preot Buciu Șasa; Romul Orbean, preot Iclânzeli; I. Hățăgan prot. Cojocna; Vir. Hățăgan preot. Bazna; Florean V. preot Racovița; I. Petean, preot Jucul nobil; câte 1 cor. Șandor Ștefan v. protop. Odorheiu, Masca Vas. v. prot. Trit. Donescu Al. preot Varviz Cosma Augustin v. prot. Feiurd; Bucur I. prot. Indol; S. Moldovan, prot. Chichindeal; E. Pop prot. Uioara; N. Solomon, prot. Ludoș; Max. Receanu, preot Vaida-recea; câte 2 cor. Iosif Lita prot. Iclod; Tărnăvean Al. v.-prot. Pogăceana; Artemiu Boer v.-prot. Kászon câte 3 cor.; Costin I. prot. Turda 5 cor.; Șerban Alesandru, preot Voila 10 cor;

Alte contribuiri: Dănilă Găbor, inginer hotarnic Voila, Herța Petru arândător, Herța Dumitru, arândător Broșteni; Stănișor Ioan Tilișca; Ilie Ioan, deregător Sâncel câte 1 cor. Elena Solomon M. Ludoș 5 cor. Dr. N. Verceada dirigentul filialei Albina, Brașov,

10 cor. Marius Elekes proprietar Velcher 8 cor. — Alesandru Valea, preot Sânmărtin 2 cor.; Dionisiu Decei, preot Bard 1 cor.; I. G. Babeș, directorul fabricii din Azuga. Em. Arghiriade I. Ioanovici, proc. fabr. de bere, Moise Boer, I. Măndru, cassier, N. Ploțogea câte 10 lei.

La fondul văduvelor și orfanilor de meseriași, ca dar de crăciun: I. M. Moldovan, prepozit 10 cr., Dr. E. Doctor, Viena 20 cor. Marinimoșii donatori primească, călduroase mulțumiri. *Comitetul.*

Învățăceli meriași români din Sibiu, de când a dat frigul în după amezile Duminecilor, precum aflăm, sunt oaspeții bineveniți ai „Reuniunii sodalilor români”. În Reuniune află pe lângă căldura necesară corpului, și distracții potrivite și pe deasupra cărmăcii Reuniunii se nuzesc a le cultivă mintea și inima. În Duminecile trecute prezidentul Tordășianu li-a vorbit despre vieța și faptele nemuritorului Șaguna și ale marelui fondator Demetriu Andronic. Tinărul violonist dl. Ignăton li-a cântat mai multe arii cu violina. Unii din învățăceli și-au povestit întâmplările din vieța destul de sbuciumată, alții au spus povești, au declamat, cântat etc. Pe viitor ei vor fi deprinși în scris, în cetit etc. Cu un cuvânt la Reuniune se lucrează pentru dezvoltarea priincioasă a fiitorilor măiestri.

Posta Redacțiunii.

G. T. Nu mai întindem vorba fără nici un rost.

I. A. Am primit tot ce ni-ai spedit vor urmă. Mulțumite.

Dela Bistrița. Mulțumite, vă vom împlini dorințele.

O. V. După-ce a făcut rândul prin toate foile, în sfârșit aflați cu cale să ni-o spedați și nouă. Mersi!

Mașini de cusut

Cadouri de crăciun

Vase de aluminiu

Aranjamente de culină

Oswaldt Schaffend
BLAJ.

(66) 1-3

Rechizite de scris.

Partea literară.

Icoane din luptele Bisericii.

de I. Roşiu.

(Continuare).

16

Tot așa de puțin întemeiată e și părerea lui Calvin despre introducerea de mai târziu a mărturisirii secrete. Insaș tradițiunea apostolică vestește mărturisirea privată, al cărei caracter secret îl accentuează expres sf. Hrisostom în Orient, iar în apus sf. Augustin: cele mai mari figuri patristice ale bisericii creștinești. Ciprian și Origene disting hotărât mărturisirea secretă de cea publică, pe care o consideră numai de penitență mai aspră.

Despre caracterul secret grăește limpede Origene în veacul al III., când vorbește despre torturile sufletesti, prin cari trece păcătosul spunându-și păcatele *preotului Domnului* și cerând leac. — În acelaș înțeles sf. Vasile Marele scl. (Egger: *Ench. Dogm. Spec.* p. 861). Sau ce vor să însemne acușele păgânilor — eschiși dela misterele creștinești prin disciplina arcană, — cari acuzau pe creștini, că ar adoră părțile fără nume ale preoților, dacă nu mărturisirea secretă a păcatelor săvârșită în genunchi ca și azi (V. Dr. Dudek J: *A modernismus és a katholicismus* p. 151; *Minutus Felix: Octavius Edit. Hurter* (Opusc. XV. p. 27); Bougaud E. o. c. V. p. 125).

Azi de altcun până unde a degenerat mărturisirea la protestanți? Au făcut din ea o ridiculă caricatură și calvinii și lutheranii; căci chiar așa, precum au dânșii un fel de mărturisire generală, pe care biserica adevărată nu o poate admite, decât în cazuri de extremă neputință fizică ori morală, — chiar așa ar putea să nu aibe de fel penitență. Ori doar nu tot acolo, sau cel puțin aproape de acelaș rău ești: săvârșind porunca dumnezească după gărgăunii proprii respective desconsiderând porunca și modul de a o împlini — direct prescrise, ori neîmplinindu-o de loc. „Osândit e cel ce săvârșește lucrul lui Dumnezeu cu înșelăciune,” zice prorocul Ieremia (c. XLVIII. st. 10).

Cât pentru efectul tainei penitenței (nb. protestanții nu recunosc penitența ca taină) pseudo-reformatorii convin întru părerea, că penitența (și despre celealalte taine ale noastre tot astfel susțin), n-ar produce de sine harul dumnezeesc, deci, că nu e semn practic văzut, care întemeiat de Dumnezeu ar semna și totodată și produce harul dumnezeesc. Ei afirmă, că ar fi numai un simbol, care deșteaptă în subiect credința, prin care credința apoi să ajungă la harul dumnezeesc, ceea ce va să zică; și penitența și alte taine n-au decât rostul unei predici.

De sine înțeles, că predestinațiunea lui Calvin chiar și această ciuntită putere a tainelor o asigură numai celor aleși din veci pentru fericire.

„Moderniștii” de azi răsăriți în urma protestantismului, au mers consecuenți cu un pas mai departe: pentru ei taina penitenței (și cu ea și toate celealalte taine), nu e decât un semn, care aduce aminte omului atotprezența binevoitoare alui Dumnezeu (Piu X: „Lamentabili” tesa XLI.)

Ce mai rămâne în urma acestora? Nimic alta, decât să se trezească din împărăția întunecului alți „reformatori” noi, și să facă încă un pas, ultimul posibil, și să nege întreg creștinismul — și apoi am sfârșit.

Părerile greșite ale protestanților referitoare mai ales la efectele penitenței au provenit în mare parte și din interpretarea vedită amintită a operei mântuirii. — Fără îndoială au drept aceia, cari afirmă, că aprecierea religiei din punct de vedere *antropocentric* nu e a se da numai dela Schleiermacher, ci deja dela Luther, care — întru cât tractează și dânsul despre Hristos — a pus pe om de centru al mântuirii (A. M. Weiss O. P. *Lutherpsychologie* p. 16.)

Căci în realitate ce-a făcut Luther, când n-a recunoscut biserica de instituțiune suprafirească a mântuirii și i-a denegat ori-ce auctoritate dumnezească? — a răsturnat întreg sistemul creștinesc. — Lupta lui Luther în contra cuvintelor: „opus operandi” a provocat, firește, ștergerea tainelor ca atari rumpând astfel — fatal — oric-e intermediu între Dumnezeu și lumea creată punând omul în centru și afirmând apoi, că acesta ar fi în stare și singur, fără mijloace speciale subministrare de biserică să se împărtașească de meritele mântuirii.

Dacă însă Luther era logic și consecvent pe întreaga linie, trebuia să știe, că pe aceasta etapă: s'ar fi recerut să șteargă pe lângă celealalte sacramente ignorate, și botezul cu penitența și cu „Cina Domnului”.

E groaznic a te gândi, în ce lume etice a aruncat păcatul „reformatorilor” pe urmașii lor. Cel-ce consideră și judecă mai deaproape aci — observă îndată fioroasa adâncime, în care a aruncat protestantismul pe om dela fața lui Dumnezeu, când astfel i-a dărmat și ruinat toate mijloacele și cărările spre cea lume. — Aci vedem și simțim mai pătrunzător, câtă nenorocire și vecinică remușcare de conștiință înseamnă pentru lumea protestantă: nimicirea *unice* arderi de tot din liturgie, și ca înstrânsă legătură ignorarea penitenței adevărate. — Căci omul bine se cunoaște, și știe toate slăbiciunile și fărâdelegile înaintea lui Dumnezeu; vede cum și în lumea mare trecătoare dinaintea ochilor sei, se ispășesc păcatele tot mereu; — bagă în seamă cum se umilesc și cer iertare, cum și adnc prinosuri împrumutate de împăcare chiar și oamenii mărginiți între sine: — și când precumpenește toate acestea, mai simțește în sufletul seu nimicia proprie în fața unei puteri suprafirești în fața lui Dumnezeu, căruia simte, că i-se cuvine și mai mare jertfă de iertăciune, decât li-se cuvine oamenilor de rând ai lumii. — Ce răspund la aceste cardinale adevăruri de granit dictate de chinul suflet omenesc — protestanții? Ei au redus satisfacția pentru Dumnezeu — la minim, la mai puțin și decât se recere numai între oameni.

Dacă vom răsfoi istoria, îndărăpt — vom afla popoare în tot felul posibil cu manifestare și mod de traiu, nu vom afla însă nici măcar unul singur, care să nu aibă conștiința părerii de rău — fie chiar și numai în specia fricei — în fața unei puteri

mai mari nepricepute; pretutindenea se manifestă o conștiință oareși-careva a păhatului un etern echou al plângerii lui Adam. Forma ispășirii poate fi diferită poate fi cu totul smintită (ca la păgâni) e lusa fapt. că există.

Păgânii, cum au fost romanii scl. aduc oribile jertfe de împăcare „Zeului necunoscut,” își prăpădesc ce au mai scump și prețios; mamele își aruncă comoara inimii, copilășii în flacără își ridică toiu asurzitor în jurul arderii, preamărind înfricoșata putere necunoscută, care le grăește prin grozăviile naturii și prin vocea conștiinții.

Simțul obligațiunii acesteia de a satisface a stors din omenime mărturisirea. În misterele lui Bach, ale Veneroi și ale Adonidei e prescrisă mărturisirea păcatelor, iar preoții poartă în spate cheile, semnificând astfel secretul mărturisirii.

La romani, la greci, în Asia mică, până chiar și la păgânii moderni: la Sinani în Tibet, la perși, indieni scl. a fost și e instituțiunea mărturisirii și cu preot mărturisitor.

Păgânii iaponezi leagă pe păcătos de o funie și-l acață de o stâncă de asupra unei adâncimi nemăsurate, și așa atârnat îl țin până își spune păcatele. Credința din popor susține, că dacă penitentul ar retăcea și nu mai un păcat, s'ar rumpe funia, iar păcătosul s'ar prăbuși în afunzime (V. Prohászka A ker. bűnb. és bűnbocs p. 191).

La jidovi în toate perioadele istoriei lor găsim urme despre mărturisire (Num. 5, 6, Cartea Pild. 28, 13 Eccl.-ul 4, 31 scl.). I Buxtorf spune, că la jidovi și azi nu e datină rară a-și mărturisi păcatele pe patul de moarte, cu aceea deosebire numai, că oamenii de rând țin numai mărturisire generală, pe când cei mai umblați în ale credinței fac mărturisire amanunțită (Prohászka o. c. I. c.).

Deci părerea de rău cu mărturisirea și satisfacția — chiar și sub diferite forme — dar au strânsă legătură cu viața popoarelor.

Ce-a făcut taina penitenței creștinești față de toate acestea? A introdus o formulă desăvârșită, o expresie deamă de om și Dumnezeu al acestui etern echou al plângerii omenimii. Și aci se vedește adevărata valoare specifică a mântuirii

Pace vouă: luați Spiritul Sf; cărora veți ierta păcatele, vor fi iertate, — cărora le veți ține, vor fi ținute (Ioan XX. 21, 23) zice Mântuitorul după scularea sa diu morți către apostoli.

Iată eu unicul născut fiu alui Dumnezeu, am luat sarcina păcatelor voastre asupra mea, m-am născut din fecioară prin minune, am trăit făcând minuni, am murit încunjurat de minuni și prin minune am și înviat din morți, ca să credeți voi, pe cari v'am ales de apostoli dumnezești, și prin voi să creadă întreaga lume, că eu dela Tatăl viu și că, sunt în stare a vă da vouă puterea iertării păcatelor omenimii neliniștite. — Pace vouă, — priviți ce-am făcut; și ca credință în mine, care v-am arătat, că sunt fiul lui Dumnezeu — lățiți biserica întemeiată de mine în spiritul, pe care l-ați învățat dela mine; — împărțiți binecuvântările, ce

vile-am câștigat prin lemnul Crucii; vestiți omenimii pocăința, învățați pe oameni să facă voia Tatălui meu; *faceți lucruri bune*, precum v-am arătat eu: vindecând și sămbăta unde a fost lipsă, fără teamă de farisei, și credeți cele ce vi-le-am spus, căci *numai* așa veți avea parte de mântuirea câștigată de mine.

(Va urmă.)

Bibliografie.

A apărut:

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciș prof.

vol. I. Apologetica creștină fco. 5.300
vol. II. Tradițiunea și Bis. fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația. fco. 7.30 cor
vol. II. Sacramentele și Eshatologia. fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc e permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru biblioteci. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

„Fecioara dela Orleans“ de Fr. Schiller, tradusă din limba germană de Maria Cunțan, 8^c, 146 p., prețul broșurei cor. —90. cart. eleg. 1.30 editura W. Krafft, Sibiu 1909.

Am adus și noi Români un omagiu marelui poet german Schiller dela a cărui naștere s'a implinit zilele acestea 150 de ani — traducând și în limba română una dintre cele mai celebre opere ale poetului „Fecioara dela Orleans“.

Traducerea o datorim domnișoarei Maria Cunțan, bine cunoscutei poete, iar studiul istoric domnișoarei Dr Eleonora Lemeny, profesoară la școala civilă de fete din Sibiu.

Mai avem câteva traduceri din Fr. Schiller. In „Biblioteca pentru toți“ au apărut, pe rând, „Don Carlos“, „Wilhelm Tell“ și „Hoții“, ne bucurăm că și-a aflat drum spre pătura poporului nostru și spre inimile tineretului „Fecioara dela Orleans“, fiindcă e una din cele mai frumoase opere ale poetului atât de popularizat și totodată cea mai potrivită pentru viața sufletească a tinerimii. Afară de „Don Carlos“ numai „Fecioara dela Orleans“ e în stare să cuprindă toată firea și întreg sufletul unui om tânăr. Cei-ce știu acest lucru din experiență, ceice cunosc bogăția, frumseța, cu-

rațenia cu un cuvânt sublimitatea limbei lui Schiller, și vor mulțumi Mariei Cunțan, care și-a dedicat talentul traducând această lucrare. Munca ei n-a fost zadarnică și toți cari vor deschide cartea se vor convinge, că e succesă traducerea.

Oa exterior încă se prezintă bine opul, are tipar legibil foarte bun și o copertă frumoasă.

Să sperăm, că nou apărutul op își va afla repede cărarea spre toate bibliotecile școlare și populare.

Să sperăm, că va deveni pentru toată tinerimea noastră cel mai plăcut dintre darurile Crăciunului ce se apropie.

„Răvașul“ Nr. 10—11. Revistă Culturală ilustrată, cu următorul cuprins: I. Agârbiceanu: Duhul băilor. Vidu Rusmin: Jalea mea poezie. Ștefan Taședan: Icoane din viața poporului român din Bihor. Fried. Hebbel: „Maria Magdalena“ tragedie în 3 acte, trad. de: I. E. Torouțiu. T. Murășan: In Aeterna poezie. A Gladu: „Scriitori și scrieri“; Veronica Micle: Poezii; Emil Gârleanu: „Batrânii“. G. Sihastru: Cântece (poezie). Al. Ciura: Notițele unui dascăl: La gura băii. ** Din „Meditații asupra Evangeliilor“ de Dr. O. Prohászka. Dr. E. D.: Iubileul unui învățat român. Cronică — Cărți — Reviste — Ziare.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

(64) 3—5

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr-cat. din Tușin (Tuson, u. p. Uzdi-Szt. Péter Kolozs megye), prin aceasta să reearecă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 300 cor. adecă treisute cor. la curatoratul parohiei gr-cat. din Tușin cel mult până la 1 Februarie 1910 la 12 oare a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în conziderare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul și planul, aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 12 Septemvrie 1909 sub Nrul 6869 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr-cat. din Tușin între oarele 8—12 a. m. și 2—4 p. m.

Tușin la 3 Decemvrie 1909.

Emiliu Pop
paroh gr-cat.

Vasile Florea
curator primar.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

A apărut: **Elemi Népiskola Értéktő Könyvecske** — Indica pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto
Se afle de vânzare la Librăria semi-narială din Blaj.

Prima pepinerie de viță de vie pe
Târnava.

Proprietar: *Frideric Caspari*

Medgyes Nr. 47 (Nagy-Küküllő megye).

De ani recunoscută ca prima și cea mai deamă de încredere și mai bogată în specialități de viță de vie, liferează:

Altoi de viță

americană cu și fără rădăcini în diferite specialități, se garantează **veritabilitatea speciei.**

Binevoii a cere Prețurent ilustrat!

În prețurent se afle **epistole de recunoștință** din toate părțile Țării; de aceea fiecare proprietar de vie, înainte de de a-și face comanda, poate să se asigure dela cunoscuți, verbal sau în scris, despre **vrednicia de încredere necondiționată a sus amintitei pepinerii.**

(57) 7—20

Sinberger Salamon

prăvălie de manufacturi, modă, coloniale

— **BLAJ.** —

Blaj, Noemvrie 1909.

P. T.

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că în localul propriu de lângă prăvălia mea din piață, pentru comoditatea On. public cumpărător, mi-am asortat un despărțământ cu articlii de jucării și ornamente de crăciun, rugându-Vă să binevoii a-l cerceta. Conziderând împrejurările de mai sus, anul acesta m-am provăzut mai bogat cu articlii mai aleși. Voind ca și prin asta să satisfac pretențiile On. public.

Rugându-Vă din nou să mă cercetați, sum

cu distinsă stimă:

Sinberger Salamon

(63) 3—4

MAI VOI SĂ MI CERCEȚĂȚI DEPOSITUL PAROHIAL SĂ MI SĂRIȚI SĂ CUMPARĂȚI!

SERVICIU PROMPT, SOLID, PREFERĂ ACEL MODERATE!

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 52-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

☀️ **Contra pericolului de incendiu și exploziune.** ☀️
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

☀️ **asupra vieții omului** ☀️

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:	capitale asigurate asupra vieții:
95.816.412 coroane.	9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnători de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

46, 52-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Băile Buziaș

Phönix apă minerală de Buziaș

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă. Recomandată de medici. Depositul principal e la Gelb I Blaj.

(35) 12-12

„Recomandăm proprietarilor de vii

cu toată căldura tovarășia românească

„Mugurul“ însoțire economică-comercială

în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde

altoie de viță de vie de toate speciile pe

cum și viță americană cu și fără rădăcină

și la dorință însoțirea dă instrucție gratis

ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 52 52

Traian A. Todorescu,

producător de vinuri în Világos (Șiria) lăferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate depozituri: Musca-maderat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

49) 52-52

In propriul interes

Primește numai

țigla

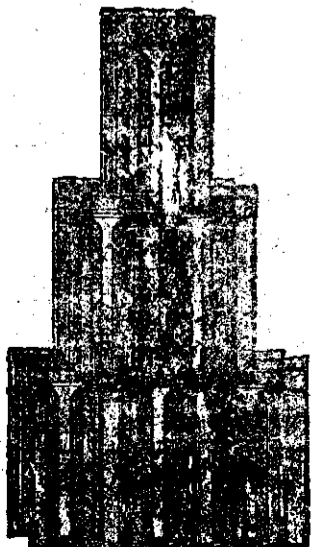
BOHN

din Nagyikinda și Zsomboly respingând ori ce altă țigla de calitate inferioră pentru că numai

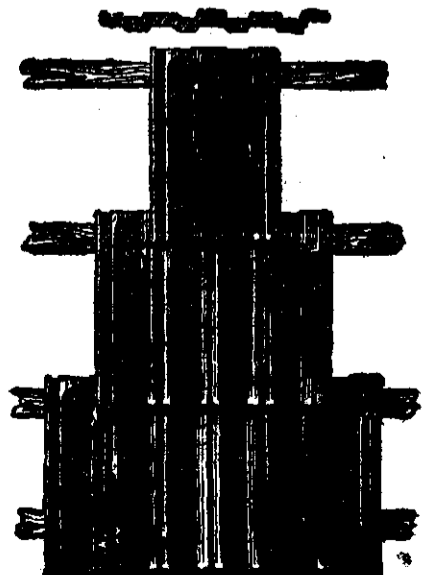
țigla BOHN e practica, frumoasă și trainică.

Cereți mostre și catalog.

Fabrica de țigle BOHN — Zsomboly.

Țigla Bohn de Nagyikinda.

Țigla Bohn de Zsomboly.

(27) 20-7